

Till kommunstyrelsen
Laholms kommun
kommunstyrelsen@laholm.se

Laholm 2014 10 23

Yttrande över Laholms kommuns förslag till klimatanpassningsplan

Självfallet är de långsiktiga och övergripande åtgärderna för att minska koldioxidutsläppen av största betydelse för att få bukt med klimatförändringarna. Här har Laholms kommuns klimatanpassningsplan många bra förslag som vi till fullo stödjer.

I vårt yttrande koncentrerar vi oss dock till Förvaltningsplanen för strandområdet och dagvattenhanteringen i kustområdet. Vi lämnar också synpunkter gällande nybyggnation nära havet.

Planering av nybyggnation

Grundförhållanden vid kusten är sand. När vattnet vid stormar går upp mot främmande föremål virvlar det runt dessa och sanden spolats bort. Konsekvensen blir underminering.

Prognoserna för havsnivåhöjning och stormar är tydliga i klimatanpassningsplanen. Därigenom är det också tydligt att många befintliga byggnader kommer att få problem med översvämningar och erosion. Vissa byggnader blir svåra att rädda.

Viktigast är därför att utforma bestämmelser så att nya byggnader placeras där de inte drabbas av översvämningar och erosion, dvs på betryggande höjd och avstånd från vattenlinjen.

Förslaget att byggnadens golv ska ligga minst 4,5 m över havsnivån säkerställer inte byggnaden mot underminering och erosion. Fylls marken upp med fyllnadsmassor på en fastighet, som ligger inom området dit havet når vid storm, kommer byggnaden att undermineras och erosion och översvämning blir ett faktum.

Förslag: Nya detaljplaner ska inte medge byggnation där scenario 2 visar att havet kommer att nå upp vid stormar.

Dagvatten

Risken för översvämningar är stor om det samtidigt regnar vid en storm. Dagvattenutloppen ligger under havsnivån.

Utredning med syfte att finna alternativ till nuvarande dagvattenhantering bör göras. En lösning med fördröjningsdammar och återskapade dagvattendiken kan t ex förbättra dagens situation. Det är uppenbart att de grönområden som finns mellan bebyggelsen i kustområdet kommer att vara än viktigare vid hög nederbörd. Därför bör de skyddas och ett antal diken grävas för att kunna ta hand om dagvatten. Dagvattendiken fanns länge i kustremsan men i takt med att dagvattnet kulverterats har dessa avvecklats. Men vid kraftig nederbörd kan nuvarande dagvattensystemet inte täcka behovet utan kompletterande diken kommer att behövas för korttids-magasinerings.

Målsättningen bör vara att flytta dagvattenutloppen från stranden eftersom de orsakar erosion kring utloppen och blockeras vid stormar när havet går upp över utloppsnivån. De kräver dessutom ständigt underhåll med hjälp av tunga arbetsmaskiner för att hållas öppna, eftersom de har en tendens att sättas igen av sand.

För att få ett bättre underlag för vilka åtgärder som krävs bör ett scenario för storm och samtidigt ihållande regn utarbetas.

Förvaltningsplan

En förvaltningsplan för stranden föreslås. Mycket bra. Bör snarast påbörjas.

Kunskap och kompetens

Det är utomordentligt att professor Hans Hanson föreläst för markägare och politiker. Strandmiljö Laholm har under flera år yrkat på att stranden ska skötas av biologiskt och ekologiskt utbildad personal.

Särskilt viktigt är det att kunna vidta åtgärder som både tillvaratar naturvärdena och skyddar den befintliga bebyggelsen så bra som möjligt. För att på bästa möjliga sätt kunna förvalta detta naturområde av riksintresse med högt naturvärde behöver kommunen etablera kontakter som gör det möjligt att kontinuerligt konsultera nationell och internationell expertis. Genom att säkra tillgång till de senaste forskningsrönen och omsätta dessa i praktisk handling blir inte bara stranden och de berörda fastighetsägarna vinnare. Att på ett proaktivt sätt ta sig an och lösa samhällsbyggnadsproblem relaterade till klimatförändringarna ger Laholm möjlighet att bli en kustkommun i framkant, som andra kan lära sig av.

Buffertzoner av sand mot stormar – tätningar i dynkam och i hedkanter

Det är ytterst viktigt att skadade dyner och hedkanter mot havet ges möjlighet att växa till och återskapas efter stormar. Detta avgör om hed- och dynområdet över huvud taget kommer att finnas kvar 2100. Likaså att dyner och hedkanter fylls upp på mekanisk väg inför kommande stormar. Detta är också avgörande för hur befintlig bebyggelse kan skyddas mot stormar.

Öppningar i dynkammen eller hedkanten måste tätas med sand. Detta gäller i högsta grad bilnedfarter där vattnet vid stormar pressas upp. Istället byggs passager/nedgångar över dyner och hedkanter för fotgängare så att inte kanterna åter skadas.

På något eller några ställen, som bedöms var minst utsatta för stormskador, anordnas nedfart för funktionshindrade och för att köra ner och lägga i båt.

Ytterst få räddningsvägar behövs eftersom räddningsfordonen oftast är terränggående.

Räddningsnedfarter läggs igen med sandsäckar när stormar väntas.

Dynfronten är den rasbrant av sand som stormarna bildar när vågorna gräver sig in i dynen och drar med sig sand ut i havet. Den är mycket känslig och eroderas ytterligare av västanvinden. Den sand som ligger lös nedanför dynfronten är till stor del sand som torkats av vinden i dynfronten/väggen och fallit ner. Denna sand förs sedan på flera platser till draghål i dynkammen och sugts in bakom dynerna.

Sandfodring, med sand hämtad en bit ut i havet med grävskopa, är ett säkert sätt för att snabbt stoppa vinderoderingen. Sandfodringen blir också en buffertzona för kommande stormar.

Visserligen förs denna sand på nytt ut i havet vid stormar som Simone och Sven, men den förhindrar att havet ytterligare gräver sig in under växternas rötter på hed och i dyner. Den yttre dyn- och hedkantssanden kommer då att fungera som en buffert för havet att ta och ge av.

Vill Laholms kommun säkerställa att dyner och hed ska finnas kvar och byggnader inte drabbas av vattenskadorna vid storm, går det inte att vänta och hoppas på att naturen läker sig själv. Åtgärder måste sättas in snarast. Vi har sett vid flera olika tillfällen att nerfarterna till stranden utgör angreppspunkter för vattnet som drar med sig sten och makadam ut på stranden men även underminerar och bryter upp asfalten. En intakt dynkant är A och O.

Packning av sand på stranden genom bilkörning.

Enligt de räkningar som Strandmiljö Laholm genomfört finns det vid 14-tiden en varm och solig sommardag 650-1 000 bilar på Laholms havsstrand. Men det totala antalet bilar som någon gång under en sådan dag körs ner på stranden beräknar vi till omkring 2 000. Under hela året, cirkulerar bilar, motorcyklar och andra motorfordon över ca 5 km strand, dag som natt. Under sommaren finns det tre mindre "bilfria" områden med en sammanlagd längd av ca 1 km.

Att torr, lös sand kan förflyttas med vinden upp till den yttre dynfoten och därmed bygga upp nya dyner för skydd mot stormar är synnerligen viktigt. Men denna naturliga process försvåras när sanden på stranden packas genom yttre påverkan.

Expertis har påtalat att det, troligtvis pga av bilkörningen, finns ett 20 cm djupt skikt av packad sand som havsvattnet aldrig når ner till för att lösa upp. Där sanden är hårt packad ökar kapillärkraften, vilket innebär att den packade sanden kontinuerligt drar upp grundvatten och därigenom alltid hålls fuktig.

I södra Skummeslövsstrand var sanden på stranden länge hård och packad av bilkörning. De senaste sju åren har bilkörningen på stranden minskat fram till Skummeslövsbadet där en återvändsskylt har satts upp söderut från Fiskaregatan. Som ett resultat har sanden under dessa år blivit både lösare och torrare tack vare mindre packningsskador och därmed mindre kapillärkraft.

Söder om Skummeslövsbadet har allmän bilkörning upphört genom att stockar satts upp i väst-östlig riktning över stranden med en grind för den trafik som behövs för skötsel. Detta har medfört att sanden här är lös. Dynerna har redan återbildats sedan stormarna Simone och Sven hösten 2013.

Finns det tveksamheter om att bilkörningen på stranden verkligen packar sanden på stranden och gör den blötare bör en geoteknisk undersökning göras, förslagsvis nedanför Kolonivägen och Stora Strandvägen. I samband med denna undersökning är det lämpligt att även titta på de kemikalier som kommer ifrån bilkörningen, såsom kadmium, bly, zink, koppar, PAH och olja.

En turistekonomisk utredning för att visa hur stor ekonomisk vinst stranden har bör göras. En sådan utredning ska då också klargöra om biltrafiken och bilparkeringen på stranden utgör en vinst eller förlust för turistnäringen sett isolerat och helst även hur dessa inverkar på en långsiktig samhällsekonomisk cost-benefit analys.

Främmande föremål på sandstranden

När vattnet vid stormar går upp mot främmande föremål virvlar vattnet runt dessa och sanden spolats bort och konsekvensen blir underminering. Detta fenomen syns tydligt efter de kraftiga stormar som har varit under senare år där gamla värn, gjutna betongfundament för dagvattenutsläpp, dräneringsrör o dyl har underminerats. Vattnet skjuts även åt sidorna när det träffar främmande föremål, får ny kraft och gör än större skada i omgivningarna. Gjutna betongfundament, elskåp o dyl bör ej förekomma på stranden.

Förvaltningsplanen för strandområdet kan förslagsvis innehålla att:

- Expertis anlitas, både nationell och internationell, inom området för förvaltningen av sandstränderna i Laholm.
- En obruten strandheds- och dykant, med en buffertzona av sand mot havet ska skapas. Buffertzonen ska skydda strandheds- och dyner för kommande stormar så att inte havet "äter upp" dem. Därmed skyddas också befintlig bebyggelse.

- Buffertzonen av sand återskapas efter stormar om skador uppstått.
- Blåshål tätas med sand tagen en grävskoparms längd ut i havet.
- Sandstaket av träribbor eller dyl sätts upp en bit framför dynfronten, för att minska vinderosionen på skadade dyner och för att stoppa upp sand som kommer med vinden från strandflatan.
- Nedgångar till stranden över dynkammar och hed byggs av trä.
- Vid varning för storm läggs sandsäckar ut i de öppningar som finns mot havet t ex räddningsvägar.
- Packningen av sanden på strandflatan förhindras genom att endast trafik för funktionshindrade, viss skötsel av stranden och för att lägga i sin båt är tillåten. Strandområdet är detaljplanerat som parkmark så det finns inga lagliga hinder att ta bort allmän biltrafik på stranden.
- Söphanteringen organiseras så att arbetsfordon inte behöver köra på stranden.
- Dagvattenutlopp på stranden ska elimineras eller göras så få som möjligt för att inte erosion runt utloppen ska uppstå. Vinst blir då också att arbetsmaskiner inte behöver hålla dem öppna.
- Forten på stranden tas bort för att förhindra erosion runt dem.

Strandmiljö Laholm

/Gunvor Petersson, ordf

